

נחתם ביום: 3.6.2021

רע"א 52555-01-21

בבית המשפט המחוזי בלוד

לפני כבוד השופטת פלאוט

המבקשת:

נור ה.י.ד. החזקות נדל"ן (2012) בע"מ ח.פ. [REDACTED]

ע"י ב"כ עו"ד נחום הופטמן
מרח' מנחם בגין 7, רמת גן 52681
טל': 03-6126595, פקס: 03-6126639

- נ ג ד -

המשיב:

אריק אמיר, עו"ד רישיון 23209 ת.ז. [REDACTED]

ע"י ב"כ עו"ד יצחק שפרבר
מרח' פל-ים 2 חיפה
טל': 04-6964464, פקס: 04-6964465

מתייצב להליך:

היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז מרכז – אזרחי
מדרכ מנחם בגין 154, תל אביב (בית קרדן) ת"ד 33260
טל': 02-6468017, פקס: 073-3736262

עמדה מטעם היועץ המשפטי לממשלה

בהתאם להודעתו בדבר התייצבותו להליך מכוח סמכותו לפי פקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח חדש] ובהמשך להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 18.2.2021, מתכבד בזאת היועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בהליך שבכותרת כלהלן.

א. רקע הדברים

1. במסגרת ת"א 52165-10-20 נור ה.י.ד. החזקות נדל"ן (2012) בע"מ נ' בנין הדקלים בע"מ (להלן: "ההליך העיקרי"), הוגשה בקשה להפקדת ערובה בסך 125,000 ש"ח להבטחת הוצאות המשיב (הבקשה להפקדת ערובה, צורפה כנספח 4 לבקשת רשות הערעור דנן).
2. ביום 18.1.2021, התקבלה החלטה על ידי כבוד הרשמת הבכירה זהבית חמו, הקובעת כי על פי מכלול השיקולים (ובכלל זה בחינת האיתנות הפיננסית של המבקשת) על המבקשת להפקיד בתוך 30 ימים ערובה בסך 60,000 ש"ח. (החלטה זו צורפה כנספח 1 לבקשת רשות הערעור דנן).

3. ביום 27.1.2021 הוגשה בקשת רשות הערעור דן על ידי המבקשת, במסגרתה התבקש בית המשפט הנכבד, **"לבטל ההחלטה מיום 18/1/2021 לפיה חוייבה המבקשת בהפקדת ערובה לפי סעיף 353 לחוק החברות, בסכום של 60,000 ₪, שכן ההחלטה ניתנה בחוסר סמכות"**. בקשת רשות הערעור על נספחיה מצ"ב כנספח א' לעמדה זו.
4. ביום 18.2.2021 התבקש היועץ המשפטי לממשלה להציג את עמדתו בהליך שבכותרת, **"נוכח השלכת הרוחב שיש לסוגיה"**. בעניין סמכות הרשמת בהחלטתה מיום 18.1.2021.
5. יוער, כי היועץ המשפטי לממשלה התבקש על ידי בית המשפט הנכבד אך להציג עמדתו בשאלה הספציפית בדבר סמכות הרשמת כמפורט לעיל. לאור זאת, ליועץ המשפטי לממשלה אין עמדה לגופא ו/או ידיעה אודות המחלוקת אשר נסובה בין הצדדים בהליך העיקרי.
6. כבר עתה ייאמר ברקע הדברים, כי החלטת כבוד הרשמת הבכירה זהבית חמו, **ניתנה בסמכות ובהתאם לדין**, והכל כמפורט כלהלן.
- ב. תמצית טענות הצדדים**
7. בענייננו, טוענת המבקשת, בין היתר, כי ההחלטה ניתנה בהיעדר סמכות, שכן סעיף 353 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: **"חוק החברות"**) קובע כי:
- "הוגשה לבית משפט תביעה על ידי חברה או חברת חוץ, אשר אחריות בעלי המניות בה מוגבלת, רשאי בית המשפט שלו הסמכות לדון בתביעה, לבקשת הנתבע, להורות כי החברה תיתן ערובה מספקת לתשלום הוצאות הנתבע אם יזכה בדיון, ורשאי הוא לעכב את ההליכים עד שתינתן הערובה, אלא אם כן סבר כי נסיבות הענין אינן מצדיקות את חיוב החברה או חברת החוץ בערובה או אם החברה הוכיחה כי יש ביכולתה לשלם את הוצאות הנתבע אם יזכה בדיון."**
8. לטענת המבקשת, פסיקת הערובה למבקשת בתובענה בהליך העיקרי אשר סכומה הוא מעל 1,231,000 ש"ח, עומדת בסתירה לסמכויות המוקנות לרשמים המפורטות בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: **"חוק בתי המשפט"**), אשר קובעות בין היתר, בסעיף 85א(א) כי:
- "רשם בכיר רשאי לדון ולהחליט בתובענה אזרחית שסכום התובענה או שווי הנושא במועד הגשת התובענה אינו עולה על 75,000 שקלים חדשים, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין."**
9. לטענת המשיבה, החלטת הרשמת בעניין הפקדת ערובה ניתנה בסמכות נסמכות על הוראות תקנה 519(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: **"תקנות סדר הדין האזרחי"**) (כפי שהיו בתוקף עד יום 1.1.2021) אשר קובעות כי:
- "בית המשפט או הרשם רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע ליתן ערובה לתשלום כל הוצאותיו של נתבע."**
10. עוד טוענת המשיבה, כי הבקשה להפקדת ערובה אשר הוגשה במסגרת ההליך העיקרי הוגשה **"במקביל"** לפי שני דברי החקיקה, קרי סעיף 353 לחוק החברות ותקנה 519(א) לתקנות סדר הדין האזרחי.
- תשובת המשיבה לבקשה לרשות הערעור מצורפת כנספח ב' לעמדה זו.

ג. עמדת היועץ המשפטי לממשלה

11. כמובא לעיל, השאלה המשפטית בה התבקשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה על ידי בית המשפט הנכבד, היא האם רשם או רשם בכיר מוסמך להורות על הפקדת ערובה להבטחת הוצאות משפט בהליך לפי סעיף 353 לחוק החברות.

12. בסעיפים 90 ו-90(1) לחוק בתי המשפט ניתנה סמכות מפורשת לרשם להורות על הפקדת ערובה לתשלום הוצאות משפט, וכלשונו:

“רשם רשאי לדון ולהחליט ולהורות ככל שיראה לנכון בבקשות בכל ענין הנוגע לניהולו של הליך, לרבות ענינים אלה, ובלבד שבעניין שהחלטה בו היא החלטה לפי פסקאות (6), (9) ו-(10), ידון ויחליט רשם בכיר בלבד:
(1) מתן ערובה לתשלום הוצאות המשפט, על-פי בקשה של תובע, נתבע, מערער או משיב, או של הבא מטעמים;”

13. אם כן, נראה כי המחוקק העניק לרשם סמכות מפורשת לפסוק ערובה לתשלום הוצאות המשפט לפי בקשה של אחד הצדדים להליך.

14. יתרה מכך, סמכות זו הוענקה לרשם לצד סמכויות אחרות שהוענקו לו בחוק בתי המשפט, שהוענקו לו אשר נוגעות בעיקרן לעניינים כספיים הדרושים לניהול ההליך, כגון דחיית תשלומן של אגרות ומתן פטור מתשלומן (סעיף 90(2)); החזרת אגרות ששולמו בטעות או ביתר (סעיף 90(4)); תשלום כסף מקופת בית המשפט (סעיף 90(5)); ושומת שכר עדים והוצאותיהם והחייב בהם (סעיף 90(8)). עוד יצוין, כי גם סמכויות אלו, בדומה לסמכות להורות על הפקדת ערובה, ניתנו לרשם למרות שאינו דן בהליך העיקרי.

15. כמו כן, בסימן ג' לפרק ג' לחוק בתי המשפט, נקבעו מספר הוראות עקרוניות בדבר תפקידו של רשם בית המשפט וביניהן קביעת שומת אגרות בית המשפט לפי סעיפים 98-99 הקובעים:

“98. כל שאלה בדבר שומת אגרת בית המשפט בתובענה, בענין או בהליך, תובא לפני הרשם.

99. הרשם יהיה שמאי-הוצאות של בית המשפט שבו הוא משמש רשם.”

16. מכח הוראות אלו, נקבע כאמור בתקנה 519(א) לתקנות סדר הדין האזרחי כי:

“בית המשפט או הרשם רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע ליתן ערובה לתשלום כל הוצאותיו של נתבע.”

17. יצוין, כי בתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 נקבע באופן דומה בתקנה דומה 157(א) כי:

“בית המשפט רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע לתת ערובה לתשלום הוצאותיו של נתבע.”

18. בנוסף, גם בטיטות תקנות בתי המשפט (סמכויות רשמים), התשפ"א-2020, הוסדרו סמכויות הרשמים, כאשר אחת מהסמכויות הנתונות להם לפי טיוטה זו היא הסמכות להורות על הפקדת ערובה כאמור.¹

¹ לעניין זה יוער, כי סמכויות הרשמים, נכון להיום, קבועות בתקנות סדר דין האזרחי. זאת, שכן טיוטות תקנות בתי המשפט (סמכויות רשמים), התשפ"א, טרם הוגשה לוועדת החוקה.

19. לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, גם בחינתו של חוק החברות, לרבות תיקוני חקיקה שנערכו בו, תומכת במסקנה זו.
20. בחוק החברות (תיקון מס' 3), התשס"ה-2005 הוסף סעיף 353א, שכותרתו "ערובה להוצאות משפט", וזה נוסחו: **"הוגשה לבית משפט תביעה על ידי חברה או חברת חוץ אשר אחריות בעלי המניות בה מוגבלת, ומצא בית המשפט יסוד להניח כי החברה לא תוכל לשלם את הוצאות הנתבע אם יזכה בדין, רשאי הוא להורות שהחברה תיתן ערובה מספקת לתשלומן, ורשאי הוא לעכב את ההליכים עד שתינתן הערובה"**. בדברי ההסבר נכתב, כי הוצע להחזיר את סעיף 232 לפקודת החברות, שכן לא הייתה כוונה לשנות מן הפסיקה שלפיה הוחלו כללים מיוחדים בכל הקשור לחיובה של חברה תובעת במתן ערובה להוצאות.
21. בחוק החברות (תיקון מס' 13), התש"ע-2010, שנערך כתיקון עקיף במסגרת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 59), התש"ע-2010, נמחקה ההגדרה של **"בית משפט"** מסעיף 1 לחוק החברות שלפיו מדובר בבית משפט מחוזי מכיוון שזו הוסדרה בחוק בתי המשפט. בהתאם לכך, שונה הנוסח כך שנכתב כי **"רשאי, בית המשפט, שלו הסמכות לדון בתובענה"** קרי, מילים אלו נועדו לבטא את הסמכות העניינית של הערכאה המוסמכת. לצד הוראה זו יש את סעיף 190(1) לחוק בתי המשפט, שלפיו גם רשם מוסמך להורות על הפקדת ערובה.
22. שתי הוראות אלו יכולות ואף צריכות לדור זו לצד זו בכפיפה אחת ואין מדובר בהסדר ספציפי שנועד לשלול את סמכות הרשם כפי שניתנה לו בסעיף 190(1) לחוק בתי המשפט. מסקנה זו מתבקשת גם מבחינה תכליתית – לשם הגשמת תכלית החקיקה והקוהרנטיות הנדרשת בהקשר זה – שהרי אין סיבה להבחין בין סמכות רשם להורות על הפקדת ערובה לחברה לבין סמכות להורות על הפקדת ערובה לתושב זר או לכל אדם אחר שבית המשפט מצא לנכון להורות לו על הפקדת ערובה בנסיבות שבהן ישנו חשש כי הנתבע לא יוכל להיפרע מנכסיו של התובע.

ד. לסיכום

23. לסיכום ולאור כל האמור לעיל, סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי גם לגופו של עניין החלטת כבוד הרשמת הבכירה זהבית חמו, ניתנה בהתאם לסמכותה בדין.

815

רועי רנד, עו"ד
פרקליטות מחוז מרכז – אזרחי
ב"כ היועץ המשפטי לממשלה